

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 5/1973-74 med anledning av landskapsstyrelsens framställning med förslag till enskild årsstat för landskapet Åland under år 1974.

Landstinget har inbegärt finansutskottets utlåtande över ovan nämnda framställning. Finansutskottet, som i ärendet hört lantrådet Alarik Häggblom, finanschefen Åke Bamberg och biblioteksinspektören Inga-Britt Öfverström, får i anledning därav anföra följande.

Resandeavgift.

Landskapsstyrelsen har enligt framställningens allmänna motivering efter omröstning tagit ställning i frågan om resandeavgift och beslutat att inte lämna någon framställning med förslag till landskapslag om sådan. Landskapsstyrelsen redogör, efter vissa allmänna konstateranden, för huvudprinciperna i det behandlade utkastet till landskapslag och majoritetens skäl för en avvisande hållning. Dessutom framhålls att utkastet baserar sig på finansutskottets betänkande över förslaget till första tillägg till enskilda medel under år 1973.

Utkastets utformning i övrigt framgår ej. Finansutskottet har ej heller ansett sig ha orsak att i detalj gå in på just detta av landskapsstyrelsen nämnda utkast utan har lagt redogörelsen i framställningen till grund för sitt betänkande.

Finansutskottet kan även i detta nu endast notera framställningens motivering såsom ett besked om landskapsstyrelsens beslut och motiv i frågan, liksom att detta utgör slutligt svar på landstingets hemställda. Utskottet anser, det oaktat, att frågan ur många aspekter är så vittbärande att landstinget bort ges tillfälle att uttala sig om ärendet och de olika principiella frågeställningarna i samband därmed. Landskapsstyrelsens framställning lämnar nu enligt utskottets uppfattning i viktiga avseenden rum för ytterligare klarlägganden. Likaså kan ifrågasättas om den i hemställningsmotivens förutsatta allsidiga utredningen förelegat.

Bland de oklara frågorna är utformningen av en eventuell lagstiftning, d.v.s. huruvida redan lagens antagande innebure att avgift skulle uppbäras eller om detta skulle förutsätta särskilt beslut av landstinget. Bland de av landskapsstyrelsen diskuterade huvudprinciperna nämnes inte denna fråga. Majoriteten synes ha utgått från att en lagstiftning även skulle innebära omedelbar uppbörd och stannat vid frågan om skälighet och riktighet av en avgift i dagens situation.

En lagstiftning i ärendet torde dock kunna utformas så att beslutet

om själva uppbörden kan fattas särskilt för sig utgående från de vid varje tidpunkt gällande förutsättningarna. Men kan ha olika uppfattning därom huruvida dagens läge talar för någon form av avgift eller inte men huvudfrågan vore enligt utskottets uppfattning att klarlägga lagstiftningsbehörigheten.

Landskapsstyrelsen anger att det utkast till landskapslag som förelagat i landskapsstyrelsen baserar sig på finansutskottets framställning i betänkandet över första tillägget till årsstaten under år 1973. Utskottet angav i betänkandet vissa allmänna synpunkter vilka borde beaktas av landskapsstyrelsen. Utskottet ansåg att ett ställningstagande - liksom underhandlingar om frivillig uppbörd - borde föregås av dels ett klarläggande av behoven och dels precisering av användningen d.v.s. en specificering av 1) användningsområden och 2) formerna för medlens utnyttjande. Behoven liksom möjliga inkomster torde åtminstone i huvudsak kunna fastslås.

Avgiften har angivits att användas främst för miljövårdsändamål. Inom denna sektor finns olika användningsmöjligheter, för att nämna några: rådgivning, direkta saneringsåtgärder av sjöar, stränder och annan mark, landskapets eller privata, inköp av ur miljösynpunkt känsliga områden, reningsverk etc. Alla dylika ändamål borde klarläggas och tas under omprövning liksom formerna för användning. Detsamma är förhållandet i fråga om annan än direkt miljövård eller andra avgifter till vilka inkomsterna kunde användas. Det måste anses skäligen att t.ex. turistväsendet skall kunna komma i fråga för skapande av lämplig turistlokalisering och -trafik. och överhuvud användas för stabilisering och förstärkning av turistsektorn. Överväganden bör även ske huruvida landskapet enbart själv skall utnyttja dessa medel eller om t.ex. bidrag eller andra understödsformer och lån till privata och kommuner är tänkbara och i vad mån detta skall vara beroende av ändamålet.

Finansutskottet har även poängterat att samfliga möjligheter bör klarläggas vari innefattats även de juridiska. Landskapsstyrelsen framhåller å sin sida att de juridiska förutsättningarna är osäkra. Ställningstagandet i ärendet innebär att frågans vidare handläggning därmed avstannat. Finansutskottet ifrågasätter huruvida icke den oklara situationen bör ge anledning till ytterligare ansträngningar för att exempelvis just genom en lagframställning nå klarhet.

Det allmänna syftet med resandeavgiften liksom motiven härför har angivits i olika sammanhang. Diskussionen runt frågan har dock medfört missuppfattningar om avsikten bakom förslaget. Därtill kan formen och sättet för den tänkta uppbörden ha bidragit. Alternativet med uppbörd

hos trafikföretagen är ett bland andra men i motsats till dessa vore den relativt enkel och skulle samtidigt falla lika på alla inresande, Utomlands, där icke samma möjligheter föreligger vid inresan till landet, sker uppbörd av förekommande avgifter vid härbärgerings- och förplägnadsställen. Lagstiftningen borde möjligen även omfatta ett sådant alternativ. Speciellt finns emellertid anledning att i sammanhanget betona den betydelse medlen med lämplig användning skulle kunna få ifråga om kvalitetsmässiga och stabiliserande effekter för turistnäringen och för samhället. I varje händelse vore det till fördel för en fortsatt diskussion i ärendet att ge en samlad bild av resandeavgiftens motiv, syfte och användning.

Radio- och TV-avtal.

Finansutskottet har uppmärksammat att Sveriges Radios program 1 icke innefattats i avtalet med STIM. Hörbarheten för programmen 2 och 3 torde nu genom förverkligande av avtalet förbättras avsevärt. Enligt uppgift har frågan om återutsändningen av sistnämnda program förutsatts kunna tekniskt ordnas med relativt små kostnader. Däremot har program 1 av olika orsaker icke kunnat innefattas i avtalet. Utskottet förutsätter att frågan om återutsändning även av detta program skall kunna ordnas.

Detaljmotivering.

UTGIFTER.

- 1 Ht.II:2. Till landskapsstyrelsens disposition (r-f).
Med beaktande av anslagets art och tidigare beteckning har momentet ändrats till reservations-förslagsanslag.
- 2 Ht.III:1. Ålands sommaruniversitet.
Sammanräkningen i motiveringen av sommaruniversitetets olika utgiftsposter ^{slutar} på 70.402 mark. Skillnaden mellan denna summa och anslagsbeloppet för detta moment avser utgifter för eventuella lönejusteringar och oförutsedda kostnader.
- 2 Ht.IV:6. Bidrag för bokbussverksamhet.
Av anslaget i årsstaten för 1973 har c. 21.000 mark icke utnyttjats och kommer därför att gå i besparing. Anledningen härtill är, såsom landskapsstyrelsen framhåller, att kommunerna inte kunnat enas om samverkan beträffande bokbussverksamheten. Ej heller synes utsikterna särskilt goda för att denna form av utlåningsverksamhet skulle kunna fås i gång under 1974. I annat fall hade utskottet varit berett att omfatta upptagande av anslag under samma

förutsättningar som vid försöksverksamheten med bokbuss, d.v.s. att genom medverkan av kommunerna, ordinarie bidrag skulle kunna påräknas i full utsträckning.

Den hittills varande bokbussverksamheten har kunnat genomföras till mycket moderata kostnader för kommunerna och även totalt sett. Under sådana förutsättningar borde det vara angeläget att förbättra servicen när det gäller glesbygdsområdena, vilket bokbussen kunnat göra. Utskottet konstaterar att andra former av bokservice och -utlåning inte torde kunna ersätta denna verksamhet.

Bokbussverksamheten har administrerats av landskapsbiblioteket-Mariehamns stadsbibliotek och det är även detta biblioteks bokbestånd som utnyttjats. Ordinarie bidraget till landskapsbiblioteket har på grund av penningvärdets fall minskat i betydelse. Bl.a. detta var anledning till upptagandet av anslaget i enskilda medel för 1973. För att kunna bibehålla bibliotekets standard vore det skäl att undersöka möjligheterna att höja det speciella ordinarie bidraget till landskapsbiblioteket.

(5 Ht. I:5.)

Bidrag för försöksverksamhet med abytarsystem för kreaturskötsel.

I ordinarie medel har under 15.04.40 upptagits anslag för semesterlön åt jordbrukare enligt det system som föreslås i riket.

Anslaget i enskilda medel har tidigare icke utnyttjats och föreslås med hänsyn till semestersystemet utgå. Så långt finansutskottet kunnat utröna kommer semestersystemet att täcka även de ändamål för vilka anslaget i enskilda medel avsågs. Utskottet har därför för sin del omfattat landskapsstyrelsens förslag.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslår finansutskottet

att Landstinget måtte antaga förslaget till enskild årsstat för landskapet Åland under år 1974 med följande ändring samt bemyndiga landskapsstyrelsen att upptaga för årsstatens förverkligande erforderliga lån.

UTGIFTER.

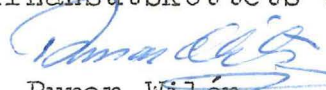
1 Huvudtiteln. Skogs- och lantushållningen.
=====

II. Jaktvården.

2.	Till landskapsstyrelsens disposition (reservations- <u>förslagsanslag)</u>	37.876
----	---	--------

Mariehamn, den 7 januari 1974.

På finansutskottets vägnar:

Runar Wilén
ordförande

Henrik Gustafsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Wilén, viceordföranden Elmer Jansson samt ledamöterna Friberg, Lundqvist och Mattsson.